

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Střední průmyslová škola strojnická Olomouc, tř.17. listopadu 49

**Výukový materiál zpracovaný v rámci projektu „Výuka moderně“
Registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.5.00/34.0205**

**Šablona: III/2 Český jazyk, umění a kultura
Sada: 3**

Číslo materiálu v sadě: 3

Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky

Název: Publicistický styl

Jméno autora: Mgr. Marta Skopalíková

Předmět: Český jazyk, umění a kultura

Jazyk: čeština

Klíčová slova: publicistický styl, znaky, jazykové prostředky, aktualizace a automatizace,
publicistické útvary

Cílová skupina: žák 3. ročníku

Stupeň a typ vzdělání: 3. ročník, střední odborné

Očekávaný výstup: Žák se formou výkladové prezentace seznámí se základními informacemi o publicistického stylu, porozumí pojmům aktualizace, automatizace, vyjmenuje základní útvary publicistického stylu a charakterizuje je.

Metodický list/anotace

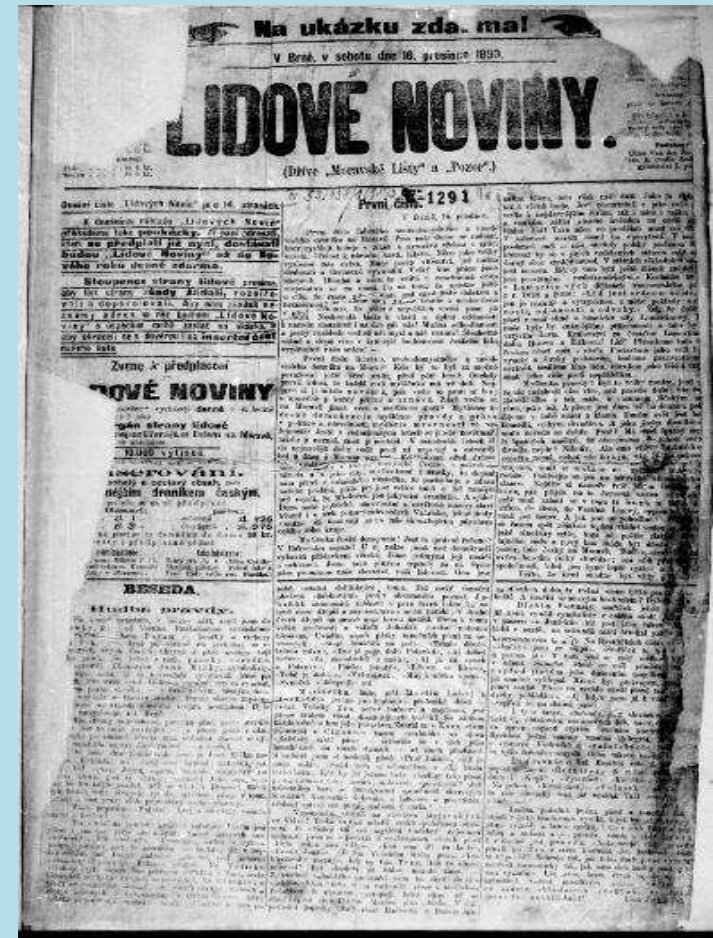
DUM je vytvořen jako prezentace k výkladu publicistického stylu. Vyučující vysvětlí žákům znaky, funkci, jazykové prostředky publicistického stylu. Seznámí žáky s jednotlivými útvary a jejich charakteristickými rysy. Žáci sledují výklad, procvičením a upevněním učiva se zabývají DUM č. 6, 7, 8, sada 3.

Vytvořeno: 06.09.2012

PUBLICISTICKÝ STYL

Obrázek č.1
Krameriiovny noviny 1789

Obrázek č. 2
Titulní stránka 1. vydání Lidových novin

PUBLICISTICKÝ STYL

Obsah

1. Funkce a znaky publicistiky
2. Forma publicistiky
3. Jazykové prostředky
4. Automatizace a aktualizace významu
5. Slohové útvary

Funkce a znaky publicistiky

- **Funkce** sdělovací, získávací, přesvědčovací, agitační, informativní
- **Slohový postup** informační, popisný, úvahový
- **Aktuálnost** – rychlá reakce na společenské sdělení
- **Dynamičnost** – schopnost reagovat na společenské změny
- **Bezprostřední kontakt s adresátem**

Forma publicistického stylu

➤ Mluvená

- televizní a rozhlasové zpravodajství

➤ Psaná

- periodický tisk (denní tisk, bulvár)
- internetové zpravodajství
- teletext
- časopisy a magazíny
- sms zpravodajství (např. při živelných katastrofách)

Jazykové prostředky

- Publicistické útvary se liší obsahem i formou.
- Cílem je výstižné, gramaticky správné, srozumitelné sdělení.
- Zpravodajské útvary – neutrální spisovný jazyk
- Beletristické útvary – i prvky uměleckého stylu

- Obrazná pojmenování (*příroda žaluje*)
- Módní výrazy (*politická kauza*)
- Prostředky automatizace a aktualizace

Automatizace a aktualizace

Automatizace

- Používání stejných očekávaných jazykových prostředků.
- Při častém užití mohou působit jako „klišé“.
- Podporují rychlou orientaci adresáta.
- Příklady: *nechat si otevřená zadní vrátka, klíčový význam, praní špinavých peněz*

Aktualizace

- Používání nových, neotřelých, nečekaných prostředků.
- Při častém užití mohou přejít do automatizovaných.
- Snaží se upoutat pozornost adresáta.
- Příklady: *Republika si nasadila žlutý trikot Evropy.*

Slohové útvary

- zpráva
- rozšířená zpráva
- oznámení
- inzerce, reklama, křížovky, horoskopy, ...
- interview
- článek
 - přinášejí fakta, informace
 - slohový postup informační, popř. popisný

Slohové útvary

- komentář
- polemika
- glosa
- debata
- úvodník
 - rozebírají, hodnotí fakta
 - také úvahový slohový postup, subjektivita

Slohové útvary

- fejeton
- reportáž
- recenze
- črta
 - hraničí s uměleckým stylem
 - umělecké výrazové prostředky, expresivita

Odkazy:

Použitá literatura:

MUŽÍKOVÁ, Olga, Barbora MARKVARTOVÁ, Lenka KLUSÁČKOVÁ a Eleonora JEŘÁBKOVÁ. *Odmaturuj z českého jazyka*. 2. vyd. Brno: Didaktis spol. s r. o., 2002. ISBN 80-86285-36-7.

HOFFMANNOVÁ, Jana, Jaroslava JEŽKOVÁ a Jana VAŇKOVÁ. *Komunikace a sloh: učebnice českého jazyka pro střední školy*. 1. vyd. Plzeň: Fraus, 2009. SBN 978-80-7238-780-9.

Internet:

Seznam obrázků:

Dostupné pod licencí GNU Free Documentation License na www:

Obrázek č. 1

NEUVEDEN, autor. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 06.09.2012]. Dostupný na WWW:
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Krameriovy_noviny.gif>

Obrázek č. 2

REDAKCE LIDOVÝCH NOVIN. *Wikimedia Commons* [online]. [cit. 06.09.2012]. Dostupný na WWW:
<http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lidov%C3%A9_noviny_1893-12-16_title_page.djvu>